

ALERT BRANŻOWY • ZARZĄD / KONTRAKTORZY B2B

Za model B2B odpowiada zarząd, nie spółka

Od 8 lipca 2026 r. okręgowy inspektor pracy może decyzją administracyjną uznać kontrakty B2B za umowy o pracę i przekazać swoje ustalenia organom podatkowym. Na gruncie Kodeksu karnego skarbowego odpowiada wtedy **osoba, która o modelu zdecydowała**, a nie spółka. Instytucja, z której może skorzystać współpracownik, dla tej osoby pozostaje zamknięta.

01 - PODSTAWA PRAWNA

Nowe uprawnienie inspektora i dalszy bieg jego ustaleń

Ustawa z 11 marca 2026 r. o zmianie ustawy o Państwowej Inspekcji Pracy (**Dz.U. 2026 poz. 473**) weszła w życie 8 lipca 2026 r. Dla podmiotów współpracujących z kontraktorami istotne są trzy jej elementy:

- okręgowy inspektor pracy może **decyzją administracyjną** stwierdzić istnienie stosunku pracy w miejsce umowy B2B, bez uprzedniego wyroku sądu **art. 11 ust. 1 pkt 7a ust. o PIP** ;
- decyzja wywołuje skutki nie tylko w prawie pracy, lecz również **w prawie podatkowym** i w ubezpieczeniach społecznych **art. 34 ust. 2j** ;
- inspektor **przekazuje dane ZUS i organom podatkowym** **art. 14a • 19 ust. 1a** , wobec czego postępowanie nie kończy się na etapie inspekcji.

Rozkład ciężaru dowodu jest dla podmiotu kontrolowanego niekorzystny. Jeżeli zgromadzony materiał nie pozwala ustalić treści stosunku pracy, organ przyjmuje wariant najmniej korzystny dla pracodawcy: umowę na czas nieokreślony, w pełnym wymiarze, z wynagrodzeniem minimalnym **art. 34 ust. 2e** .

Skutki po stronie spółki i po stronie osoby zarządzającej

Stwierdzenie pozorności umowy uruchamia dwa równoległe ciągi konsekwencji, z których jeden obciąża spółkę, a drugi osobiście osobę zarządzającą:

- 1 Umowa o świadczenie usług jest **nieważna** art. 58 / 83 KC , a kontraktor nie był samodzielnym podatnikiem VAT art. 15 ust. 1 VAT .
- 2 Spółka **traci prawo do odliczenia VAT** z wystawionych przez niego faktur art. 88 ust. 3a pkt 4 lit. c VAT .
- 3 Przy działaniu celowym organ ustala dodatkowe zobowiązanie podatkowe sięgające **100% odliczonej kwoty** art. 112c VAT .
- 4 Faktury i deklaracje zostają uznane za **nierzetelne** art. 62 · 56 KKS , do czego dochodzą niepobrane zaliczki na PIT art. 78 KKS .
- 5 **Osoba, która poleciła przyjęcie modelu, odpowiada jak sprawca** w ramach sprawstwa kierowniczego i polecającego art. 9 § 1 KKS .

Podstawą zarzutu nie jest wpis w KRS, lecz **faktyczne zajmowanie się sprawami finansowymi** spółki art. 9 § 3 KKS · art. 308 KK . Krąg ten obejmuje prokurenta, dyrektora finansowego i osobę faktycznie kierującą, a także byłego członka zarządu w odniesieniu do okresu, w którym pełnił funkcję.

ROZRÓŻNIENIE

Faktura czy rachunek?

Skala sprawy zależy od tego, na jakiej podstawie rozliczają się współpracownicy:

B2B · FAKTURA VAT

Powstaje **cały** ciąg konsekwencji: utrata odliczenia, dodatkowe zobowiązanie podatkowe, art. 108, nierzetelne faktury, a przy odpowiednio wysokich kwotach także Kodeks karny.

ZLECENIE · RACHUNEK

Pozostają składki i PIT (art. 78 KKS). **Nie stosuje się** art. 88, art. 108 ani art. 271a KK, ponieważ nie ma faktury VAT.

Jeżeli kontraktorzy rozliczają się fakturą VAT, dotyczy Państwa całość powyższego.

CZEGO NIE ROBIĆ

Cztery reakcje, które pogarszają sytuację

- **Rozwiązanie umów na czas kontroli.** Rozwiązanie z inicjatywy podmiotu w toku sporu cofa datę nawiązania stosunku pracy do dnia rozpoczęcia kontroli `art. 34 ust. 2g ust. o PIP`.
- **Uzupełnianie dokumentacji po fakcie.** Rozbieżność między dokumentem a stanem rzeczywistym stanowi dowód celowości, a ta podnosi dodatkowe zobowiązanie podatkowe z 30% do 100% `art. 112c VAT`.
- **Zmiana samej treści umów.** Ocenie podlega faktyczny sposób wykonywania pracy, a nie brzmienie kontraktu `art. 22 § 11 KP`.
- **Zwłoka.** Zaległość powiększa się o odsetki podwyższone, a bieg terminu przedawnienia może zostać zawieszony `art. 56b · 70 § 6 Ord. pod.`.

Czynny żal przysługuje wykonawcy, nie osobie decydującej o modelu

Wystawca faktur dysponuje instytucją czynnego żalu `art. 16 § 1 KKS`. Może zawiadomić organ, ujawnić osoby współdziałające i nie podlegać karze.

Osoba, która kierowała wykonaniem czynu albo poleciła założenie działalności i fakturowanie, czynnego żalu nie ma `art. 16 § 6 KKS`. Ta sama okoliczność, która czyni ją sprawcą w rozumieniu art. 9 § 1 KKS, pozbawia ją drogi wyjścia.

Skutek bywa dotkliwy `art. 9 § 2 KKS`: w tej samej firmie podwładni korzystają z czynnego żalu, ujawniając przy tym osobę zarządzającą, która w sprawie pozostaje. Z tego powodu kolejność podejmowanych czynności i moment kontaktu z obrońcą mają znaczenie rozstrzygające.

Cztery niezależne podstawy odpowiedzialności

Podstawy te są od siebie niezależne, mogą być stosowane równolegle i wzajemnie się zazębiają:

1 • MAJĄTKIEM ZA DŁUGI SPÓŁKI

Po bezskutecznej egzekucji zarząd odpowiada całym majątkiem za zaległości podatkowe i składkowe [art. 116 Ord.](#) • [art. 31 u.s.u.s.](#), w tym również były członek zarządu.

2 • KARNO-SKARBOWA OSOBISTA

Powstaje od początku i jest niezależna od tego, czy zapłaci spółka [art. 56 • 62 • 78 KKS](#). Powyżej progu małej wartości [art. 62 § 2](#) przewiduje karę od roku pozbawienia wolności.

3 • KODEKS KARNY

Przy fakturach o wartości brutto powyżej 200 000 zł wchodzi [art. 271a KK](#) z zagrożeniem do 8 lat. Szkoda spółki wynikająca z sankcji i odsetek otwiera kwalifikację z [art. 296 KK](#).

4 • SPÓŁKA ZA GRZYWNĘ OSOBY

Spółka odpowiada posiłkowo za grzywnę orzeczoną wobec osoby fizycznej i obowiązana jest zwrócić uzyskaną korzyść [art. 24 KKS](#).

Granica wykroczenia i przestępstwa skarbowego (2026)

24 030 zł

Próg małej wartości, powyżej którego rośnie zagrożenie (2026)

961 200 zł

Faktury o wartości brutto powyżej progu z [art. 271a KK](#)

do 8 lat

Po stronie obrony istotne znaczenie ma udokumentowana należyta staranność zarządu. Uchwały, opinie prawne, raporty odbierane na piśmie i funkcjonujący system kontroli stanowią materiał dowodowy na gruncie [art. 293 § 2 • 299 KSH • art. 296 KK](#) i wyłączają umyślność w rozumieniu [art. 9 § 3 KKS](#). Nieujawnione ryzyko przekwalifikowania jest ponadto zobowiązaniem warunkowym, które podlega ujęciu w rezerwach [art. 35d UoR • KSR 6](#).

07 - ROZWIĄZANIE ZGODNE Z PRAWOMOCNYM WYROKIEM

Socap: benefit wyłączony z podstawy wymiaru składek ZUS

Zamiast utrzymywać ekspozycję wynikającą z modelu B2B, ten sam cel gospodarczy, czyli realne docenienie i utrzymanie ludzi, można zrealizować w konstrukcji zbadanej i zaakceptowanej przez sąd, którą KIKB certyfikuje od umowy po fakturę.

ROZWIĄZANIE**Model Socap token z certyfikacją KIKB 03/2026**

- Socap token jest uprawnieniem do zakupu usług po cenach preferencyjnych, a więc korzyścią materialną w rozumieniu § 2 ust. 1 pkt 26 rozp. składkowego, wyłączoną z podstawy wymiaru składek.
- Certyfikacja KIKB 03/2026 odwzorowuje ten model w stosunku jeden do jednego i obejmuje cały proces, od umowy przez akty wewnętrzzzakładowe i cykl miesięczny aż po fakturę. Powstaje w ten sposób pełna ścieżka audytu art. 106m VAT oraz udokumentowana należyta staranność zarządu.
- W rezultacie pracodawca dysponuje bezskładowym świadczeniem dla współpracowników bez konstrukcji B2B i bez ryzyka przekwalifikowania przez inspekcję.

„...dostęp do zakupu programu Socaptoken współfinansowanego przez pracodawcę należy traktować jako usługę cyfrową, która nie stanowi elementu wynagrodzenia za pracę.”

SA w Warszawie · III AUa 1247/24 z 19.02.2025 (prawomocny) · moc wiążąca art. 365 § 1 KPC

Stanowisko ZUS kwestionujące to wyłączenie sąd uznał za rażąco błędne. Wyrok wiąże także inne sądy i organy administracji.

Wyłączenie obejmuje wyłącznie składki. Podatek dochodowy pozostaje należny od pełnej wartości korzyści. Certyfikat KIKB jest dokumentem prywatnym opartym na prawomocnym wyroku i pełnym materiale dowodowym. Nie stanowi immunitetu, lecz najwyższy osiągalny standard odporności dowodowej. Kwalifikację modelu w konkretnym przypadku ustala Faza 0 certyfikacji.

KOLEJNOŚĆ DZIAŁAŃ

Co zarząd powinien zrobić przed jakąkolwiek zmianą

1. Powstrzymać się od rozwiązywania umów objętych ryzykiem oraz od zmian w dokumentacji dotyczącej okresów minionych. Obie reakcje pogarszają pozycję procesową (art. 34 ust. 2g, art. 112c).
2. Zmapować ekspozycję: liczbę kontraktów B2B, łączną kwotę VAT odliczonego z ich faktur, wartość brutto tych faktur oraz liczbę miesięcy współpracy.
3. Udokumentować należyłą staranność w postaci uchwał, opinii prawnych i raportów odbieranych na piśmie. To materiał obrony przesądzający o wyłączeniu umyślności.
4. Rozważyć certyfikowany model Socap w wersji KIKB 03/2026 jako zgodną z wyrokiem ścieżkę świadczeń bezskładkowych, poczynając od kwalifikacji w Fazie 0.
5. Skonsultować sprawę z obrońcą przed podjęciem jakichkolwiek czynności. Wybór instrumentu i kolejność jego zastosowania mają znaczenie prawne, a część z nich przysługuje jednorazowo.

Marek Zieliński

Krajowy Instytut Kontroli Biznesowej

Kontakt w sprawie
marek.zielinski@kikb.pl

Krajowy Instytut Kontroli Biznesowej. Alert ma charakter informacyjny i nie stanowi porady prawnej w indywidualnej sprawie. Stan prawny na 28 sierpnia 2026 r. Podstawy: ustawa o Państwowej Inspekcji Pracy (Dz.U. 2026 poz. 473), Kodeks karny skarbowy, ustawa o VAT, Ordynacja podatkowa, Kodeks spółek handlowych, ustawa o rachunkowości, Kodeks karny, według stanu na 28.08.2026.